

**Spojené veci T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02,
T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02**

**Bolloré SA a i.
proti
Komisii Európskych spoločenstiev**

„Hospodárska súťaž — Kartely — Trh so samoprepisovacím papierom —
Usmernenia k metóde stanovovania výšky pokút — Dĺžka trvania porušenia —
Závažnosť porušenia — Odstrašujúci účinok zvýšenia pokuty — Príťažujúce
okolnosti — Poľahčujúce okolnosti — Oznamenie o spolupráci“

Rozsudok Súdu prvého stupňa (piata komora) z 26. apríla 2007 . . . . . II - 965

Abstrakt rozsudku

1. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rešpektovanie práva na obhajobu — Prístup k spisu*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 17)
2. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie — Vylúčenie dôkazov neoznámených podniku adresátovi*
(Článok 81 ods. 1 ES)

3. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie — Rozhodnutie nezhodujúce sa s oznámením o výhradách — Porušenie práva na obhajobu — Podmienka*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 17)
4. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Neuplatniteľnosť článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach — Uplatniteľnosť všeobecných zásad práva Spoločenstva*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 19 ods. 2)
5. *Akty inštitúcií — Akty prijaté v rámci výkonu voľnej úvahy — Dodržanie záruk priznaných účastníkovi správneho konania*
6. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť — Pripísanie materskej spoločnosti — Podmienky*
(Článok 81 ods. 1 ES)
7. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie — Použitie vyhlásení iných podnikov, ktoré sa zúčastnili na porušení, ako dôkazných prostriedkov*
(Článok 81 ES; nariadenie Rady č. 17, článok 11)
8. *Hospodárska súťaž — Kartely — Účast' podniku na protisúťažných iniciatívach*
(Článok 81 ods. 1 ES)
9. *Hospodárska súťaž — Kartely — Pripísanie podniku*
(Článok 81 ods. 1 ES)
10. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie — Dôkazy, ktoré treba predložiť*
(Článok 81 ods. 1 ES)
11. *Hospodárska súťaž — Kartely — Zosúladený postup — Pojem*
(Článok 81 ods. 1 ES)

12. *Hospodárska súťaž — Pravidlá Spoločenstva — Porušenia — Pokuty — Určenie — Kritériá — Zvýšenie všeobecnej úrovne pokút*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2)

13. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Oznámenie o výhradách — Povinný obsah*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 17)

14. *Hospodárska súťaž — Správne konanie — Oznámenie o výhradách — Povinný obsah*
(Článok 81 ods. 1 ES a článok 229 ES; nariadenie Rady č. 17, články 17 a 19 ods. 1)

15. *Hospodárska súťaž — Kartely — Zákaz — Porušenia — Dohody a zosúladené postupy, ku ktorým možno pristupovať ako k jedinému porušeniu*
(Článok 81 ods. 1 ES)

16. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia*
(Článok 81 ods. 1 ES; oznámenie Komisie 98/C 9/03)

17. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Konkrétny dopad na trh*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 98/C 9/03)

18. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia — Polahčujúce okolnosti*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 98/C 9/03)

19. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2)

20. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2)

21. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2)
22. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenia Komisie 96/C 207/04 a 98/C 9/03)
23. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie*
(Článok 81 ods. 1 ES; nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 98/C 9/03)
24. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia — Príťažujúce okolnosti*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 98/C 9/03, bod 2)
25. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia — Poľahčujúce okolnosti*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 98/C 9/03, bod 3)
26. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia — Poľahčujúce okolnosti*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2)
27. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Závažnosť porušenia — Poľahčujúce okolnosti*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 98/C 9/03, bod 3 tretia zarážka)
28. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Neuloženie alebo zníženie pokuty výmenou za spoluprácu obvineného podniku*
(Nariadenie Rady č. 17, článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 96/C 207/04)

29. *Hospodárska súťaž — Pokuty — Suma — Určenie — Kritériá — Zníženie pokuty ako výmena za spoluprácu obvineného podniku*

(Nariadenie Rady č. 17, článok 11 ods. 4 a 5, a článok 15 ods. 2; oznámenie Komisie 96/C 207/04, hlava D, bod 2)

30. *Konanie — Dôkazné prostriedky — Žiadosť o predloženie dokumentov*

(Rokovací poriadok Súdu prvého stupňa, články 65 a 66 ods. 1)

1. V konaní, ktorým sa uplatňujú pravidlá hospodárskej súťaže Spoločenstva na účely umožnenia predmetným podnikom efektívne sa brániť proti výhradám vzneseným proti nim v oznámení o výhradách je Komisia povinná umožniť im prístup k celému vyšetrovaciemu spisu, s výnimkou dokumentov obsahujúcich obchodné tajomstvá iných podnikov, iných dôverných informácií a interných dokumentov Komisie.

združeniam podnikov, od ktorých pochádzajú dotknuté dokumenty, nedôverné znenia týchto dokumentov. Ak vyhotovenie nedôverných znení všetkých dokumentov je zjavne zložité, musí dotknutým účastníkom poskytnúť dostatočne podrobný zoznam takýchto dôverných dokumentov, aby im umožnila posúdiť možnosť získania prístupu k niektorým z nich.

Okrem toho právo podnikov a združení podnikov na ochranu ich obchodného tajomstva musí byť v rovnováhe so zárukou práva na prístup k spisu v celom rozsahu.

(pozri body 45, 46)

Preto ak sa Komisia domnieva, že určité dokumenty jej vyšetrovacieho spisu obsahujú obchodné tajomstvá alebo iné dôverné informácie, musí vyhotoviť alebo dať vyhotoviť podnikom alebo

2. Vzhľadom na to, že dokumenty neoznámene dotknutým účastníkom v priebehu správneho konania v oblasti hospodárskej súťaže nepredstavujú namietateľné dôkazné prostriedky, ak je zjavné, že Komisia sa v konečnom rozhodnutí opiera o dokumenty, ktoré sa nenachádzali vo vyšetrovacom spise a neboli oznámené žalobcom, je opodstatnené

neprijat' uvedené dokumenty ako dôkazné prostriedky.

podnikov, aby im bolo umožnené účinne sa brániť predtým, ako Komisia prijme konečné rozhodnutie.

Z toho vyplýva, že ak chce Komisia vychádzať z časti odpovede na oznámenie o výhradách alebo z dokumentu pripojeného k takejto odpovedi, na preukázanie existencie porušenia v konaní, ktorým sa uplatňuje článok 81 ods. 1 ES, ostatní účastníci konania, ktorých sa týka toto konanie, musia byť vyzvaní, aby sa vyjadrili k takémuto dôkazu.

Táto požiadavka nie je splnená, keď rozhodnutie pripisuje zodpovednosť za porušenie materskej spoločnosti z dôvodu jednak účasti jeho dcérskej spoločnosti na karteli a jednak priamej účasti materskej spoločnosti na činnostiach kartelu, hoci oznámenie o výhradách neumožňuje materskej spoločnosti dozvedieť sa o výhrade založenej na jej priamej účasti na porušení ani o skutočnostiach nakoniec uvedených v rozhodnutí na podporu tejto výhrady.

(pozri body 56, 57)

V každom prípade, aj keď rozhodnutie Komisie obsahuje nové skutkové alebo právne tvrdenia, o ktorých dotknuté podniky neboli vypočuté, konštatovaná vada by viedla k zrušeniu rozhodnutia v tejto veci len vtedy, ak by dotknuté tvrdenia nemohli byť dostatočne právne odôvodnené na základe iných údajov uvedených v rozhodnutí, ku ktorým dotknuté podniky mohli uviesť svoje stanovisko.

3. Oznámenie o výhradách musí obsahovať zhrnutie výhrad v súhrne, ale dostatočne jasne, aby dotknuté subjekty vedeli, aké správanie im Komisia vytýka. Iba za tejto podmienky môže oznámenie o výhradách spĺňať funkciu, ktorá je mu zverená nariadeniami Spoločenstva a spočíva v poskytnutí všetkých nevyhnutných údajov podnikom a združeniam

Okrem toho, keďže určité dôvody rozhodnutia sú samy spôsobilé ho právne

dostatočne zdôvodniť, vady, ktorými mohli byť postihnuté ostatné dôvody aktu, nemajú nijaký vplyv na jeho výrok.

tvo bolo navrhnuté, nie je v rozpore s uvedenými zásadami.

(pozri body 86, 87)

(pozri body 67, 71, 77, 79 — 81)

4. Hoci Komisia nie je súdnym orgánom v zmysle článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach a pokuty uložené Komisiou nemajú trestnoprávny charakter, skutočnosťou zostáva, že Komisia je počas správneho konania povinná dodržiavať všeobecné zásady práva Spoločenstva.
5. V prípade, keď inštitúcie Spoločenstva disponujú právomocou voľnej úvahy s cieľom plniť svoje funkcie, rešpektovanie záruk poskytnutých právnym poriadkom Spoločenstva v správnych konaniach má ešte zásadnejšiu dôležitosť. Medzi týmito zárukami figuruje najmä povinnosť príslušnej inštitúcie skúmať, starostlivo a nestranne, všetky relevantné prvky daného prípadu.

(pozri bod 92)

V každom prípade platí na jednej strane, že hoci Komisia, ak to považuje za potrebné, môže vylúčať fyzické a právnické osoby, nemá právo predvolať svedkov proti žalovanému bez ich súhlasu, a na druhej strane, že skutočnosť, že ustanovenia práva Spoločenstva o hospodárskej súťaži nestanovujú povinnosť Komisie predvolať svedkov v prospech žalovaného, ktorých svedec-

6. Okolnosť, že dcérska spoločnosť má vlastnú právnu spôsobilosť, nepostačuje na vyvrátenie možnosti, aby jej správanie bolo prisúdené materskej spoločnosti, najmä ak dcérska spoločnosť neurčuje samostatne svoje správanie na trhu, ale v podstate uplatňuje pokyny, ktoré jej dala materská spoločnosť.

V tejto súvislosti dôkaz týkajúci sa vlastníctva celého obchodného podielu v dcérskej spoločnosti, hoci je silným nepriamym dôkazom o tom, že materská spoločnosť skutočne má rozhodujúci vplyv na správanie jej dcérskej spoločnosti na trhu, sám osebe nestačí nato, aby bola materskej spoločnosti pripísaná zodpovednosť za správanie jej dcérskej spoločnosti. Doplňujúci dôkaz týkajúci sa miery účasti zostáva nevyhnutný, ale možno ho odvodiť z jednotlivých nepriamych dôkazov. Tento doplňujúci dôkaz nemusí nevyhnutne spočívať v preukázaní existencie pokynov skutočne udelených materskou spoločnosťou, aby sa dcérska spoločnosť zúčastnila na protisúťažných konaniach.

(pozri body 131, 132)

7. Vyhlásenie podniku obvineného z toho, že sa zúčastnil na dohode porušujúcej hospodársku súťaž, ktorej existenciu spochybňuje niekoľko ostatných podnikov, takisto obvinených, nemožno považovať za postačujúci dôkaz existencie porušenia, ktorého sa dopustili tieto podniky, bez toho, aby bolo podporené iným dôkazom.

Okrem toho vyhlásenia, ktoré sú v rozpore so záujmami toho, kto ich robí, musia sa v zásade považovať za zvlášť vierohodné dôkazy.

(pozri body 166, 167)

8. Na dostatočné preukázanie účasti podniku na karteli z právneho hľadiska postačuje, aby Komisia preukázala, že dotknutý podnik sa zúčastnil na stretnutiach, počas ktorých boli uzavreté protisúťažné dohody bez toho, aby voči nim zjavne vyjadril námietky. Ak bola dokázaná účasť na týchto stretnutiach, úlohou uvedeného podniku je poskytnúť dôkazy preukazujúce, že jeho účasť na nich nemala protisúťažný charakter a to tým, že tento podnik oznámil svojim konkurentom, že hoci sa zúčastňoval na stretnutiach, jeho názor bol odlišný.

Dôvod, ktorý podporuje túto právnu zásadu je ten, že podnik svojou účasťou na takomto stretnutí bez verejného dištancovania sa od jeho obsahu totiž umožnil ostatným účastníkom domnievať sa, že súhlasí s jeho výsledkom a že sa mu podriadi.

Navyše okolnosť, že podnik následne nerealizuje výsledky stretnutia s protisúťažným predmetom, ho nemôže zbaviť zodpovednosti za skutočnosť, že sa zúčastnil na karteli, pokiaľ sa verejne nedištancoval od jeho obsahu.

Pokiaľ tento systém stretnutí možno zahrnúť do série snáh dotknutých podnikov sledujúcich jediný hospodársky cieľ, teda narušenie riadneho vývoja cien na dotknutom trhu, bolo by neprirodzené rozdeliť toto správanie, ktoré je charakteristické jedným cieľom, na viacero samostatných porušení.

(pozri body 188, 189, 196, 312, 360, 424)

9. Podnik, ktorý sa zúčastnil na mnohovárnom porušení pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva vlastným správaním, ktoré spočíva v dohode alebo zosúladenom postupe s protisúťažným predmetom v zmysle článku 81 ods. 1 ES a ktorého cieľom je uskutočnenie porušenia ako celku, môže byť takisto zodpovedným za správanie ostatných podnikov v rámci toho istého porušenia za

celý čas jeho účasti na tomto porušení, ak je dokázané, že predmetný podnik vie o protiprávnom správaní ostatných účastníkov alebo že ho môže rozumne predpokladať a je pripravený prijať z toho vyplývajúce riziko.

Len samotná zhoda predmetu dohody, na ktorej sa podnik zúčastnil, a predmetu celkovej kartelovej dohody nestačí nato, aby sa tomuto podniku pripísala účasť na celkovej kartelovej dohode. Jeho účasť na dotknutej dohode môže byť totiž výrazom jeho pristúpenia k tejto celkovej kartelovej dohode, len pokiaľ podnik, keď sa zúčastňuje na tejto dohode, vedel alebo musel vedieť, že sa tým začlenil do celkovej kartelovej dohody.

(pozri body 207, 209, 236)

10. Pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov porušenia článku 81 ods. 1 ES, Komisia je povinná preukázať porušenia, ktoré konštatuje, a zaobstarať vhodné dôkazy nato, aby z právneho hľadiska dostatočne preukázala existenciu skutočností vedúcich k porušeniu.

Komisia je na účel odôvodnenia pevného presvedčenia, že k porušeniu došlo,

povinná uviesť presné a zhodujúce sa dôkazy. Každý dôkaz predložený Komisiou však nemusí so zreteľom na každý bod porušenia nutne zodpovedať týmto kritériám. Postačuje, ak súbor dôkazov, o ktoré sa inštitúcia opiera, zodpovedá v celkovom posúdení tejto požiadavke.

informácie, ktoré si vymenili so svojimi konkurentmi.

(pozri bod 291)

(pozri body 256 — 258)

12. Skutočnosť, že Komisia v minulosti uplatnila pri určitých typoch porušenia pokuty na určitej úrovni, ju nemôže zbaviť možnosti zvýšiť túto úroveň v rámci hraníc uvedených v nariadení č. 17, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie uskutočňovania politiky hospodárskej súťaže Spoločenstva.

11. Požiadavka samostatnosti politiky každého hospodárskeho subjektu, ktorá je vlastná ustanoveniam Zmluvy týkajúcim sa hospodárskej súťaže, prísne bráni akémukoľvek priamemu alebo nepriamemu kontaktu medzi takými subjektmi, ktorý by mohol buď ovplyvniť správanie súčasného alebo potenciálneho konkurenta na trhu, alebo oboznámiť takého konkurenta s vlastným správaním na trhu, o ktorom bolo rozhodnuté alebo ktoré sa zamýšľa, pokiaľ predmetom alebo následkom týchto kontaktov je dosiahnutie podmienok hospodárskej súťaže, ktoré by nezodpovedali bežným podmienkam relevantného trhu. V tejto súvislosti sa treba domnievať, pokiaľ neexistuje dôkaz o opaku, ktorého predloženie prináleží dotknutým hospodárskym subjektom, že podniky zúčastňujúce sa na dohode, ktoré ostávajú činné na trhu, zohľadňujú pri určovaní svojho správania na trhu

Efektívne uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva totiž vyžaduje, aby Komisia mohla výšku pokút kedykoľvek prispôbiť potrebám tejto politiky.

Podniky zúčastnené na správnom konaní, na základe ktorého im môže byť udelená pokuta, teda nemôžu nadobudnúť legitímnu dôveru v skutočnosť, že Komisia neprekročí úroveň pokút uplatňovanú v minulosti.

(pozri body 376, 377)

13. Komisia nie je povinná, pokiaľ uviedla všetky skutkové a právne okolnosti, na ktorých založila svoj výpočet sumy pokút, spresniť v oznámení o výhradách spôsob, akým zohľadnila každú z týchto okolností pri stanovovaní úrovne pokuty. Poskytnutie údajov týkajúcich sa úrovne predpokladaných pokút v čase, keď podniky neboli vyzvané uplatniť svoje pripomienky k výhradám, ktoré voči nim boli vznesené, by totiž znamenalo predvídanie rozhodnutia Komisie neprimeraným spôsobom.

V dôsledku toho Komisia nie je povinná v priebehu správneho konania oznámiť dotknutým podnikom svoj úmysel použiť novú metódu stanovenia sumy pokút.

(pozri body 392, 403)

nikov byť vypočítý. Takéto konanie Komisie im poskytuje údaje potrebné na ich obranu, nielen proti skonštatovaniu porušovania, ale aj proti udeleniu pokuty.

Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o stanovenie sumy pokút, uložených za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, práva na obranu dotknutých podnikov sú zaručené pred Komisiou prostredníctvom možnosti vyjadriť pripomienky k trvaniu, závažnosti a protisúťažnému charakteru vytýkaných skutočností. Podniky okrem toho majú dodatočnú záruku, pokiaľ ide o stanovenie sumy pokút, keďže Súd prvého stupňa vykonáva pri rozhodovaní neobmedzenú právomoc a môže najmä zrušiť alebo znížiť pokutu podľa článku 17 nariadenia č. 17.

(pozri body 397, 398)

14. Pokiaľ Komisia výslovne uvedie v oznámení o výhradách, že bude skúmať, či je potrebné udeliť dotknutým podnikom pokutu, a ak označí hlavné skutkové a právne okolnosti spôsobilé viesť k pokute, ako napríklad závažnosť a dĺžka trvania predpokladaného porušovania a skutočnosť, že bolo spáchané „úmyselne alebo z nedbanlivosti“, naplní svoju povinnosť rešpektovať právo pod-

15. Aj keď skutočnosť, že nejaký podnik sa nezúčastnil na všetkých základných prv-

koch kartelu, nie je podstatná pre stanovenie existencie porušenia, takáto skutočnosť musí byť zohľadnená pri posudzovaní závažnosti porušenia, prípadne pri stanovovaní pokuty.

kvalifikácia môže okrem toho byť použitá aj na iné postupy, ktoré môžu mať takýto účinok.

(pozri bod 429)

16. V rámci stanovovania sumy pokút za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva sa posúdenie závažnosti porušenia musí uskutočniť najmä so zohľadnením povahy obmedzení spôsobených hospodárskej súťaži.

Z judikatúry ani z usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO totiž nevyplýva, že by si kvalifikácia porušenia za veľmi závažné vyžadovala kumuláciu viacerých týchto postupov. Horizontálny kartel týkajúci sa cien môže sám osebe predstavovať takéto porušenie, ak narušuje riadne fungovanie trhu.

Porušenia pozostávajúce z určenia cien a rozdelenia trhov musia byť považované za obzvlášť závažné, pretože zahŕňajú priamy zásah do podstaty hospodárskej súťaže na predmetnom trhu.

Okrem toho ani z judikatúry, ani z usmernení nevyplýva, že nato, aby bolo porušenie považované za veľmi závažné, musí kartel obsahovať osobitné inštitucionalizované štruktúry.

(pozri body 434 — 437, 441)

Kvalifikácia porušenia ako veľmi závažného však nepodlieha existencii rozdelenia trhov. Naopak, v prípade horizontálnych kartelov týkajúcich sa cenových kartelov alebo kvót rozdelenia trhov sa predpokladá, že narušujú riadne fungovanie vnútorného trhu, a takáto

17. Podľa usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO pri posudzovaní závažnosti porušenia sa musí brať do úvahy

jeho povaha, konkrétny dopad na trh tam, kde je ho možné merať, a veľkosť relevantného zemepisného trhu. Uvedené usmernenia závažnosť porušenia teda nespájajú priamo s jeho dopadom. Konkrétny dopad predstavuje jednu z okolností, od ktorých treba odhliadnuť, ak ich nemožno merať.

musí nevyhnutne pokračovať v tejto praxi. Kartely totiž spravidla vznikajú v momente, keď sa v odvetví vyskytujú ťažkosti.

(pozri body 462, 663)

(pozri bod 447)

18. Samotná skutočnosť, že predmetný trh je v úpadku a že niektoré podniky vykazujú stratu, nemôže prekážať uplatňovaniu kartelu ani článku 81 ES. Okrem toho zlá situácia trhu nemôže implikovať neexistenciu dopadu kartelu. Dohodnuté zvýšenia cien môžu totiž umožniť kontrolovať alebo obmedziť zníženie cien, čím sa narušila hospodárska súťaž.

Okrem toho Komisia nie je pri sankcionovaní porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva povinná považovať zlý finančný stav predmetného odvetvia za poľahčujúcu okolnosť a to, že Komisia v predchádzajúcich veciach zohľadnila hospodársku situáciu odvetvia ako poľahčujúcu okolnosť, neznamená, že

19. Ku kritériám posúdenia závažnosti porušenia možno v závislosti od prípadu priradiť objem a hodnotu tovaru, na ktoré sa porušenie vzťahuje, veľkosť a hospodársku silu podniku a v nadväznosti na to vplyv, ktorý tento podnik mohol mať na trh. Na jednej strane z toho vyplýva, že pri určení sumy pokuty je možné zohľadniť tak celkový obrat podniku, ktorý síce len približne a nedokonalo, ale predsa len naznačuje jeho veľkosť a hospodársku silu, ako aj časť tohto obratu, ktorá pochádza z predaja tovaru, na ktoré sa vzťahuje porušenie, a ktorá je teda spôsobilá naznačiť rozsah tohto porušenia. Na strane druhej z toho vyplýva, že ani jednému z týchto obratov nemožno pripísať neproporcionálnu dôležitosť v porovnaní s inými kritériami posúdenia tak, aby stanovenie primeranej výšky pokuty nemohlo byť výsledkom jednoduchého výpočtu založeného na celkovom obrate.

(pozri bod 468)

20. Komisia nie je povinná pri určovaní sumy pokút v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania predmetného porušenia vykonať výpočet pokuty na základe súm vychádzajúcich z obratu predmetných podnikov ani zabezpečiť, ak sú pokuty uložené viacerým podnikom zúčastneným na tom istom porušení, aby konečné sumy pokút, ku ktorým jej výpočet vedie, nepredstavovali vo vzťahu k predmetným podnikom akékoľvek rozlišovanie medzi nimi, pokiaľ ide o ich celkový obrat alebo ich obrat na trhu predmetného výrobku.

(pozri bod 484)

21. Keď Komisia rozdelí predmetné podniky do kategórií na účely stanovenia sumy pokút, stanovenie prahov pre každú z takto identifikovaných kategórií musí byť koherentné a objektívne odôvodnené. Keďže tieto okolnosti, čiže obrat podniku pochádzajúci z predaja výrobku v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru a podiely na trhu, môžu poskytnúť informáciu o význame podniku, môže ich Komisia v tejto súvislosti zohľadniť.

Použitie podielov na trhu spomedzi ostatných okolností na rozlišovanie

medzi podnikmi by bolo v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania, keby sa neuplatnilo na všetky uvedené podniky.

(pozri body 504, 507, 511)

22. Zohľadnenie odstrašujúceho účinku pokút uložených za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva pri stanovovaní východiskovej sumy je totiž integrálnou súčasťou zvažovania pokút v závislosti od závažnosti porušenia.

Komisia môže uložiť ťažšie pokuty podniku, ktorého konanie na trhu, vzhľadom na to, že má rozhodujúce postavenie na trhu, malo väčší dopad ako konanie iných podnikov, ktoré sa dopustili toho istého porušenia. Takýto spôsob výpočtu sumy pokuty zodpovedá najmä potrebe, aby pokuta mala dostatočne odstrašujúci účinok.

Zvýšenie pokút uložených za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže nie je nezlučiteľné na odstrašujúce účely s uplatnením oznámenia o neuložení

alebo zníženie pokút, keďže tieto dve etapy sú zjavne rozdielne a simultánne uplatnenie týchto dvoch okolností nemožno považovať za rozporuplné. Zvýšenie pokuty na odstrašujúce účely totiž patrí do fázy výpočtu pokuty sankcionujúcej spáchané porušenie. Keď sa táto suma stanoví, cieľom uplatnenia oznámenia o spolupráci je potom odmeniť podniky, ktoré sa rozhodli spolupracovať s Komisiou. Skutočnosť, že sa podnik rozhodne spolupracovať na vyšetrovaní s cieľom dosiahnuť zníženie pokuty, ktorá mu bola uložená, v rámci toho vôbec nezaručuje, že v budúcnosti nebude páchať podobné porušenie.

(pozri body 526, 540, 541)

23. V rámci stanovenia sumy pokút za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva Komisia môže pristúpiť k prvému zvýšeniu východiskovej sumy pokuty z dôvodu významu podniku na trhu s predmetnými výrobkami a potom k druhému zvýšeniu na odstrašujúce účely na celkovú činnosť podniku alebo skupiny, do ktorej tento patrí, aby sa zohľadnili jeho celkové zdroje. Tieto dve

zvýšenia totiž nezohľadňujú tie isté skutočnosti.

(pozri body 535, 536)

24. Ak sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva dopustilo viacero podnikov, musí sa v rámci stanovenia sumy pokút preskúmať závažnosť týkajúca sa účasti každého z nich, s čím je osobitne spojené dokázanie ich úlohy počas dĺžky trvania ich účasti na porušení. Z toho najmä vyplýva, že úloha „vodcu“, ktorú zohrávajú jeden alebo viacero podnikov v rámci kartelu, sa musí zohľadniť na účely výpočtu pokuty, pričom podniky, ktoré zohrávali takúto úlohu, musia z tohto dôvodu niesť osobitnú zodpovednosť v porovnaní s ostatnými podnikmi. V súlade s týmito zásadami bod 2 usmernení prijatých Komisiou k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESÚO pod názvom „Príťažujúce okolnosti“ uvádza demonštratívny výpočet okolností, ktoré môžu spôsobiť zvýšenie základnej čiastky pokuty, medzi

ktorými sa nachádza najmä „úloha vodcu alebo podnecovateľa porušenia“.

prípadného zníženia sumy pokút z dôvodu poľahčujúcich okolností.

(pozri body 602, 624)

(pozri body 561, 622)

25. Hoci okolnosti uvedené v zozname v bode 3 usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO patria medzi tie, ktoré Komisia môže zohľadniť v danom prípade, nie je povinná priznať dodatočné zníženie z tohto dôvodu automaticky, len preto, lebo podnik uvádza skutočnosti, ktoré môžu znamenať existenciu takýchto okolností. Primeranosť prípadného zníženia pokuty z dôvodu poľahčujúcich okolností sa musí posúdiť z celkového hľadiska, berúc do úvahy všetky relevantné okolnosti. V prípade, že v usmerneniach nie je uvedená povinnosť, pokiaľ ide o poľahčujúce okolnosti, ktoré môžu byť zohľadnené, Komisia si ponechala určitú voľnú úvahu posúdiť celkovým spôsobom význam

26. Existencia hrozieb a nátlaku zo strany podniku nič nemení na skutočnosti a závažnosti porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva a nemôže predstavovať poľahčujúcu okolnosť. Podnik, ktorý sa spolu s inými zúčastňuje na protisúťažných činnostiach môže radšej oznámiť nátlak, ktorého bol objektom, príslušným orgánom a predložiť Komisii sťažnosť podľa článku 3 nariadenia č. 17, ako sa zúčastniť na karteli. To sa vzťahuje na všetky podniky, ktoré sú účastníkmi kartelu bez toho, aby bolo potrebné rozlišovať medzi nimi v závislosti od stupňa údajnej intenzity uvádzaného nátlaku.

(pozri body 638, 639)

27. Skončenie porušení po prvých zásahoch Komisie sa nachádza medzi poľahčujúcimi okolnosťami vymenovanými

výslovne v bode 3 usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO.

hodnenie subjektov zodpovedných za krátke porušovanie predpisov.

(pozri body 643 — 646)

Takisto, Komisia nemôže byť povinná vo všeobecnosti ani uznať pokračovanie porušenia za pritažujúcu okolnosť, ani považovať skončenie porušenia za poľahčujúcu okolnosť.

28. Zo samotného znenia bodu B písm. b) oznámenia o neuložení alebo znížení pokút v prípadoch kartelov vyplýva, že „prvý“ podnik nemusí uviesť všetky okolnosti preukazujúce všetky detaily fungovania kartelu, ale že stačí oznámiť rozhodujúce skutkové okolnosti. Tento text najmä nevyžaduje, aby oznámené informácie boli samy osebe „dostatočné“ na prípravu oznámenia o výhradách, alebo dokonca na prijatie konečného rozhodnutia konštatujúceho existenciu porušenia.

Okrem toho, keď dátum skončenia porušenia predchádza prvým zásahom alebo šetreniam Komisie, pri zohľadnení dĺžky trvania porušenia, by sa zníženie pokuty pri výpočte pokút na základe už citovaných usmernení zdvojnásobilo. Jasným cieľom tohto zohľadnenia je prisnejšie potrestanie podnikov, ktoré porušujú pravidlá v oblasti hospodárskej súťaže počas dlhšieho obdobia, ako podnikov, ktoré ich porušujú len krátko. Zníženie výšky pokuty z toho dôvodu, že podnik ukončil protiprávne správanie ešte pred prvým šetrením zo strany Komisie, by predstavovalo dvojité zvý-

Okrem toho z oznámenia o spolupráci totiž jasne vyplýva, že pre uplatnenie bodov B a C je dôležité to, ktorý podnik ako prvý poskytol rozhodujúce informácie, ale nie pre uplatnenie bodu D, ktorý však neodkazuje na žiadnu zľavu a nepriznáva ju za skoršiu spoluprácu jedného podniku oproti inému podniku.

(pozri body 692, 697)

29. Zníženie pokuty z dôvodu spolupráce v správnom konaní je odôvodnené, len ak správanie predmetného podniku umožnilo Komisii ľahšie konštatovať porušenie a prípadne ho skončiť.

Priznania s výhradami alebo podobnými vyhláseniami nezodpovedajú však skutočnej spolupráci a nemôžu uľahčiť úlohu Komisie, pretože si vyžadujú vyšetrovanie. To platí o to viac, že tieto výhrady sa týkajú bodov ako dĺžky trvania porušenia, predajných kvót, podielov na trhu alebo výmeny informácií.

Komisia v tejto súvislosti disponuje voľnou úvahou, ako to vyplýva zo znenia bodu D 2 oznámenia o neuložení alebo znížení pokút v prípadoch kartelov.

(pozri body 716, 717)

Navyše, a to je podstatné, zníženie na základe oznámenia o spolupráci môže byť odôvodnené len vtedy, ak poskytnuté informácie a všeobecnejšie správanie predmetného podniku môžu byť v danej súvislosti považované za preukazujúce skutočnú spoluprácu z jeho strany.

30. V priebehu konania pred súdom Spoločenstva sa vnútorné dokumenty Komisie týkajúce sa konania, ktorým sa uplatňujú pravidlá hospodárskej súťaže Spoločenstva, neposkytujú žalobcom, s výnimkou toho, ak by si to vyžadovali výnimočné okolnosti daného prípadu, a na základe závažných nepriamych dôkazov, ktoré však musia poskytnúť títo účastníci konania.

(pozri bod 736)